

ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ІКТ В ОСВІТІ»

Семеріков С.О.¹, Словак К.І.¹, Мерзликін О.В.²

¹Криворізький національний університет

²Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

Анотація. У науково-педагогічних джерелах відсутнє усталене визначення поняття «методика використання ІКТ в освіті», саме тому метою даної роботи є спроба сформулювати визначення цього поняття на основі аналізу тлумачень поняття «методика» у різних галузях науки. Зазначено, що методику використання ІКТ в освіті можна описати на трьох рівнях: рівень моделювання, рівень проектування та рівень реалізації.

Ключові слова: метод, методика, методика використання ІКТ.

ABOUT DEFINITION OF “METHODS OF USING ICT IN EDUCATION”

Semerikov S.¹, Slovak K.¹, Merzlykin O.²

¹Kryvyi Rih National University

²Institute of Information technologies and learning tools of NAPS of Ukraine

Abstract. There is not established definition of “methods of using ICT in education” in scientific and pedagogical sources. That’s why the aim of this work is attempt to define this term basing on analysis of interpretations of term “methods” in different branches of science. There is noticed that methods of using ICT in education can be described on three levels: level of modeling, level of designing and level of realization.

Keywords: method, methods, methods of using ICT in education

Вступ. Як зазначається у Національній стратегії розвитку освіти в Україні до 2021 року [1], пріоритетним напрямком розвитку освіти є впровадження ІКТ, що ставить перед педагогічною наукою комплексну проблему створення і використання ІКТ в освіті. Саме тому у 2009 році з’явилась нова наукова спеціальність: 13.00.10 – інформаційно-комунікаційні технології в освіті (педагогічні науки), яка й досліджує теоретичні та методичні проблеми створення та використання ІКТ в освіті. У захищених за цією спеціальністю дисертаціях мета дослідження найчастіше формулюється як «... розробити методику використання ... [певного засобу ІКТ] у підготовці ...». Проте у науково-педагогічних джерелах відсутнє усталене визначення поняття «методика використання ІКТ», тому **метою роботи** є формулювання визначення цього поняття.

Основна частина. Зазвичай у педагогічній науці методику розглядають відносно навчального предмета, тобто мова йде про методику навчання, тому для визначення методики використання ІКТ в освіті спочатку розглянемо тлумачення поняття методики у різних галузях науки.

У філософській енциклопедії методику розглядають як фіксовану сукупність прийомів практичної діяльності, що приводить до заздалегідь визначеного результату. Метод вимагає теоретичного обґрунтування отриманого результату, у той час як методика концентрується на технології діяльності та на регламентації дій суб’єкта діяльності [2]. Сучасний економічний словник визначає методику як конкретизацію методу, доведення його до інструкції, алгоритму, чіткого опису способу існування [3]. У довіднику технічного перекладача методику трактують як встановлений спосіб здійснення діяльності. У багатьох випадках методики документуються (наприклад, методики системи якості). Письмова (документальна) методика зазвичай включає: цілі та область діяльності; що повинно бути зроблено і ким (зміст та суб’єкти діяльності); коли, де і як це має бути зроблено (план, форми організації та способи діяльності); які матеріали, документи і яке обладнання повинні бути використані (об’єкти та засоби діяльності); і яким чином це повинно бути проконтрольовано і зареєстровано тощо (звіт про хід та результати діяльності) [4].

Методика безпосередньо пов’язана з методом (з грецької μέθοδος – метод, методика, спосіб, шлях дослідження або пізнання, теорія, вчення) – систематизована сукупність кроків, які треба здійснити для розв’язування певної задачі, досягнення мети. Філософський енциклопедичний словник визначає метод як спосіб побудови та обґрунтування системи філософського знання; сукупність прийомів та операцій практичного та теоретичного опанування дійсності [5].

Таким чином, методика використання ІКТ в освіті – це теоретично обґрунтована технологія використання ІКТ для досягнення певної освітньої мети. Основними ознаками технології є: цілеспрямованість, відтворюваність, алгоритмічність та документованість, діагностичність, прогнозованість результату, ізоморфність застосування [6]. Наголошуємо на тому, що не можна ототожнювати поняття «технологія використання ІКТ в освіті», у якому первинними є ІКТ як засоби діяльності, з поняттям «технологія навчання із використанням ІКТ», у якому первинною є навчальна діяльність: останнє є ближчим до технологічної підсистеми комп'ютерно орієнтованої методичної системи навчання, яка, за Ю. В. Триусом, складається із комп'ютерно орієнтованих форм організації, методів та засобів навчання [7].

Узагальнюючи запропоноване означення, отримаємо: методика використання ІКТ як засобу *A* – це теоретично обґрунтована технологія використання ІКТ для досягнення мети *A*.

Теоретичне обґрунтування технології використання ІКТ вимагає моделювання умов застосування ІКТ та проектування освітньої діяльності. Для реалізації технології необхідними є її виконавець – людина, що здатна виконати кожен крок технології, тобто технологічно компетентна. При використанні ІКТ у процесі навчання такою людиною є викладач (наставник, фасилітатор тощо), у процесі управління освітою – відповідний адміністратор (керівник установи, підрозділу тощо).

Методика використання ІКТ в освіті може бути описана на трьох рівнях:

1) *рівень моделювання* – визначає суб'єкти, об'єкти, цілі, умови, результати та узагальнені етапи діяльності;

2) *рівень проектування* – конкретизує етапи досягнення цілей діяльності через опис алгоритму діяльності, засоби моніторингу діяльності та діагностування її результатів, способи документування діяльності;

3) *рівень реалізації* – описує особливості реалізації технології за різних умов її застосування.

Рівень реалізації є джерелом розвитку методики використання ІКТ в освіті: зміни умов застосування (стану суб'єктів та об'єктів діяльності, змісту діяльності, зовнішніх факторів тощо), що призводять до статистичного значущого відхилення від прогнозованих результатів діяльності, вимагають модифікації моделі та перепроєктування технології.

Висновки.

1. Методика використання ІКТ в освіті – це теоретично обґрунтована технологія використання ІКТ для досягнення певної освітньої мети.

2. Методика використання ІКТ в освіті описується на трьох рівнях: рівень моделювання, рівень проектування та рівень реалізації.

3. Модифікація методики використання ІКТ в освіті виконується при накопиченні значущих відхилень отримуваних за заданих умов результатів від очікуваних.

Список використаних джерел

1. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]. – [2011]. – 37 с. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>
2. Новая философская энциклопедия / под редакцией В. С. Стёпина : в 4-х томах. – Т. 2. – М.: Мысль, 2001. – 634 с.
3. Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. – 2 изд., испр. – М. : ИНФРА-М, 1999. – 479 с.
4. Справочник технического переводчика [Электронный ресурс]. – 2009–2013. – Режим доступа : <http://intent.gigatran.com>
5. Спиркин А. Г. Метод / А. Г. Спиркин // Философский энциклопедический словарь / Главная редакция : Л. Ф. Ильичев, П. Н. Федосеев, С. М. Ковалев, В. Г. Панов. – М. : Советская энциклопедия, 1983. – С. 364-365.
6. Селевко Г. К. Энциклопедия образовательных технологий : в 2 т. – Т. 1. – М. : НИИ школьных технологий, 2006. – 816 с. (Серия «Энциклопедия образовательных технологий»)
7. Триус Ю. В. Комп'ютерно-орієнтовані методичні системи навчання математичних дисциплін у вищих навчальних закладах : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.02 – теорія і методика навчання інформатики / Юрій Васильович Триус ; Черкаський нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. – Черкаси, 2005. – 649 с.